

OREL

BOHU. VLASTI. NÁRODU.

Ústřední list Čs. Orla

Vydává a řídí Svatováclavská župa v exilu.

Číslo 5 (Nová řada)

Vánoce 1985

Požehnané
vánoce,
hojnost
radosti
z Božího
narození
a do nového roku
hojnost milosti
a ochrany nebeské

O b s a h :

<i>Poselství pražského arcibiskupa kardinála Tomáška Evropským biskupským konferencím k tisícistému výročí smrti sv. Metoděje</i>		3
<i>Orelské vánoční poselství</i>	<i>Jan Strakoš</i>	5
<i>60 let Vídeňského Orla</i>		9
<i>O významu krajanských poutí</i>	<i>Václav Vostřez</i>	15
<i>Bibliotheca Cyrillo-Methodiana</i>	<i>V. Neuwirth</i>	19
<i>Orelský tábor ve Španělsku</i>	<i>Jim</i>	24
<i>Orelská zasedání</i>	<i>F. Pinďák</i>	25
<i>Orel - král výšin</i>	<i>J. Kratochvíl</i>	27
<i>Kázání</i>	<i>P. Jan Holas</i>	29
<i>Jak přišla holubička k pásku</i>	<i>F. Halas</i>	31

*Příloha : přihláška na lyžařský tábor
Orlů a Skautů v severní Itálii*

Řídí redakční rada:

Jiří Malášek, sen. (předseda), Antonín Slováček (místopředseda),
František Hradil, Richard Havel, Stanislav Hofírek, msgr.
Jaroslav Kubovec, Jaroslav Kusý, František Pinďák, Karel Ryba,
Václav Vostřez.

* * * * *

Ústřední redakce:

Cs. Orel v exilu, P.O. Box 165, JONESVILLE, Mich 49250, USA

Evropská redakce:

Prof. Jiří Malášek, Abt Joscio Web 1, D- 8351 NIEDERALTAICH

POSELSTVÍ

pražského arcibiskupa kardinála Tomáška

Evropským biskupským konferencím

k tisícistému výročí smrti svatého Metoděje

Dovolete mi, milovaní spolubratři v biskupském úřadě, abych vás pozdravil v tomto roce, v němž slavíme velké jubileum: 1100 let od smrti apoštola Slovanů, našeho arcibiskupa, sv. Metoděje. Předtím přišlo evangelium do našich zemí už na úsvitu dějin. Přinášeli nám je franští, irští a němečtí misionáři, jak dosvědčují literární prameny a archeologické nálezy. Po nich pracovali na tomto Božím díle sv. Cyril a Metoděj a jejich žáci na Moravě, na Slovensku, v Čechách, v Bulharsku, Jugoslavii i Polsku.

Navzdory politickému pozadí a jeho někdy kladných, ale i záporných vlivů, navzdory konfliktům a válkám, jež jsou vždy neštěstím pro národy, navzdory nepřátelství všeho druhu právě tito poslové víry duchovně i kulturně obohatili tyto národy. Svatí bratři nám ukázali, že duchovní a kulturní hodnoty mohou vytvořit velká národní společenství bez omezení prostoru a času a nedbat přitom na národostní a politické rozdíly. Přinesli k nám poklad Božího slova, víru, liturgii, totiž trvalé základy křesťanského společenství. Dali nám příklad pravé svobody ducha, té svobody, která je zbavena jakéhokoli předsudku a řevnivosti a ukázali tak, že duchovní hodnoty jsou na prvním místě. Z toho důvodu je papež prohlásil se sv. Benediktem za spolupatrony Evropy. Proto vás prosím, bratři v Kristově pastýřské službě, abychom se ještě jednou velmi úzce spojili a nesli svým národům a celému ohroženému světu víru a naději. Posílení Božím slovem a modlitbou usilujeme o živou víru, která se projevuje láskou. Duchovní otcovství a bratrství kéž slouží v síle Ducha Sv. všem lidem podle příkladu sv. Cyrila a Metoděje. Jako oni i my jsme ochotni přinášet oběti pro toto dílo bezvýhradné věrnosti Bohu, Církvi a národu.

Děkuji vám, že jste s námi spojeni při oslavě tohoto velkého jubilea. Podle sv. Otce Jana Pavla II., který nás vybízel ve

své homilii u hrobu sv. Cyrila v bazilice sv. Klementa v Římě 14. února t.r.: Je třeba odstranit všechno, co rozděluje církevní společenství a jednotlivé národy, spojit různé tradice a kultury k jejich společnému bohatství.

Papež právem chválí sv. bratry za jejich rozhodnou jasno-
zřivost, s níž budovali duchovní mosty tam, kde současný svět
vytvoruje propasti rozdělení. Je to symbolické, že jejich
kolébky stály v Řecku, hrobka sv. Cyrila je v Římě a hrob sv.
Metoděje v srdci Evropy. Zdá se, že je možné vidět další
symbol v pohřbu sv. Metoděje: byl konán východními rity: la-
tinsky, řecky a slovansky. Svatý Metoděj je velkou výzvou ne-
jen pro dnešní Evropu, nýbrž i pro všechny světadíly. Před
čtyřiceti léty skončila nejstrašnější válka dějin. Jako nikdy
předtím zůstaly po ní Evropa i svět rozděleny. Na západě i na
východě jsou připraveny atomové zbraně a čeká se na vhodný
okamžik k jejich nasazení. Jak je to možné navzdory tolika
výzvám v tisku, tolika konferencím ve prospěch míru? Od-
pověď je prostá: Když se v některých zemích potlačují zá-
kladní lidská práva na lidskou svobodu, člověk se brání. Proto
hlavní podmínkou trvalého míru je respektování základních lid-
ských práv a svobod. V tomto duchu si navzájem pomáhejme
šířit Boží království, ono království pravdy a života, svatosti a
milosti, spravedlnosti, lásky a pokoje.

Praha, 28. května 1985.

František kardinál Tomášek,
pražský arcibiskup

ORELSKÉ VÁNOČNÍ POSELSTVÍ

Bratři a sestry !

V dnech, kdy nevýslovná slast a radost se rozlévá do všech srdcí, v nichž kouzlo vánoc je důvěrně spjato se stále se vracející připomínkou na onen první blažený a rozhodný příchod Božského Dítěte na svět před dvěma tisíci lety, zalétáme v myšlenkách k vám, kteří trpíte pod útlakem komunistického barbarství. Vaši utlačovatelé se snaží vás rok co rok stále více odtrhnout od oslav Narození Páně a jeho kouzlo zvláště u mládeže nahradit prázdnotou a dutou připomínkou jakéhosi dědy Mráze, jehož sovětský původ vás zanechává stejně tak mrazivě chladnými jako celý jeho mrazivý zjev. Vskutku, jaké to zmatení pojmů! Jak hluchá a bezmocná to představivost snažící se vytlačit z vašich myslí zářivě čistý obraz Božského Dítěte touto loutkovou figurou starocha se sovětským košem, jako vždy dokonale prázdným.

Není-li i v tom pro vás a pro nás všechny důvod k pravé vánoční radosti? Vždyť skutečné kouzlo vánoc prýští z té nesmírné skutečnosti, že Ježíš, pravý Bůh a pravý člověk v jedné osobě, nám byl dán jako Maličký, podle vlastních slov proroka Izaiáše. To také proto, abychom si provždy uvědomovali, že On je jediné **mládí** světa, nevyčerpatelný a zároveň ničím nenahraditelný zdroj duchovního života. Žádná, ani ta nejhonosnější iluminace vánočního stromu s dědem Mrázem nemůže předstihnout tuto křesťanskou podstatu vánoc, kterou naši zbožní předkové vyjadřovali tak nezapomenutelně vroucně a půvabně stavením betlému, jehož středem bylo Božské Dítě s Marií a Josefem.

Nuže zde jsme u vlastního jádra vánočního poselství, jež je poselstvím nezníčitelné naděje křesťanské víry ve všemohoucnost tohoto Božského Dítěte, které navzdory všem zkličujícím předpokladům tehdy zmateného a v chaos se řítícího světa triumfuje jako jediný legitimní vládce lidských duší, jako skutečný Král králů, Pán nebe i země. A nechť se podnikalo proti této pravdě cokoli - dějiny jsou toho svědkem - i nechť se peklo sebevíce namáhá zorganizovat své přísluhovače, - na konci každého takového odboje byla, je a bude kapitulace z

bezmocnosti, a to za nepředstavitelně krutého zklamání vždy většího a většího.

Ale jsou tu i jiná výmluvná znamení, která jsou mocnou oporou naší naděje. Dvě z nich zasluhují zvláštní pozornosti. Slavnostní věroučné prohlášení královské důstojnosti Neposkvrněné Panny Marie a svatořečení jednoho z největších papežů posledních dob, Pia X. v Mariánském roce 1954. Povrchnímu pozorovateli by se mohlo zdát, že tyto události nemají přímého vztahu k naší tolik vzrušené, ale též příliš civilní době. A přece bychom bylo na velikém omylu, kdybychom je chtěli omezovat jen na oblast duchovního života. Právě proto, že jsou plodem učící a žehnajících Církve Kristovy, mají zásadně co říci všemu světu a právem zaujmout rozhodující místo ve světovém kalendáři, dávno před tím, než dospěl k uskutečnění svého ďábelského díla? A nezhájili Marx a Lenin barbarství komunismu dávno před jeho nástupem k moci? Právem můžete namítnout, bratři a sestry, že jste vždy stáli v prvních řadách těch, kdo usilovali o zničení jak fašismu, tak marxismu, jak to také dokazují vaše oběti, které přinášíte až podnes. Jedno je jisto, že všechny vaše velké oběti i tichá mučednictví nejsou nadarmo, neboť tvoří v tajemně hlubokém smyslu nikoli nepatrnou součást v celkovém plánu Božské intervence, která se řídí jinou logikou, než je naše lidská.

Bůh skýtá modernímu lidstvu možnosti návratu k pokoře a k vystřízlivění z pýchy ve vlastní moc, ve vlastní lidské prostředky, jen v čirý důmysl lidský. Jako by znovu naléhavě promlouval ústy proroka Haggea: "Mnoho sejete a málo zklízíte. Jíte a nejste nasyceni. Oblékáte se a nemůžete se zahřát. Kdo vydělává mzdu, hází do měšce dřeváka. Přinášíte do domu a já to odvěji, praví Hospodin zástupů." Opravdu, žádné století nepracovalo ve všech odvětvích lidské činnosti tak, jako století minulé a naše, ale také žádné století nepodkopávalo více víru v nadpřirozenou živelnou sílu milosti, jako ony. Se sv. Augustinem bychom mohli říci: "Vskutku obrovské kroky a pokroky, ale mimo cestu. Mimo onu cestu, kterou vytýčil Ježíš ve svém Božském učení a příkladu a jehož slovo bude platit neztenčeně až do konce času: **Beze mne nic nemůžete!**"

Tak jako matka nedrží dítě stále za ruku, i když je nespouští ze svých očí, tak jako učitel nemluví vždy sám, ale též jeho žáci, tak jako mistr nedělá všechno sám, též Bůh přihlíží

k tomu, co dělají synové Adamovi. Dává nám rozum a nadání, vůli a síly a učí pravdám a zákonům své Božské moudrosti. A jako zasáhnutí matky, učitele, mistra je stále předem vyhrazeno jako nutný korektiv, tím více to platí o intervenci Boží. Zajisté technika, průmysl, obchod, věda a politika jsou velmoci, ale žádná z nich a ani všechny dohromady nejsou všemohoucí. Vždy znovu se obnovují logické zákony dějin a opakují ony božské převrasy, před nimiž národy padají na kolena, kdykoli Bůh promluví v katastrofách, přivolaných lidskou domýšlivostí.

A ani dnes nestojí Bůh se svázanýma rukama před světovým děním. Zasahuje s mocí a s moudrostí, kterou si sám určil a jejíž profil nám může někdy i dokonale unikat, ačkoli vždy míří ke svému přesnému cíli: k obnově porušené spravedlnosti. A my máme nejen právo, nýbrž i povinnost, abychom rozpoznávali tyto stopy Boží v současném dění světovém, neboť jsou tu i pro naše poučení, pro naše povzbuzení, pro naši důvěru a nadevše pro naši nezlomnou naději ve všemohoucnost našeho Boha, který dopouští, ale neopouští.

To by tedy znamenalo, říkáte si v duchu, že intervence Boží je nezbytná a že se uskuteční skrze nás. Ano - a ještě mnohem více, neboť Boží intervenci nelze posuzovat podle našich běžných měřítek. Je na příklad skutečností, že ve vykonávání spravedlnosti jsou lidé náchylni spíše k přehnané tvrdosti, byl-li dotčen jejich vlastní, osobní zájem a prospěch a naopak velmi líní, jde-li o zájem obecný, o porušené dobro celku, konkrétně mluveno, o porušení mravních hodnot nadčasové platnosti, závazných pro každou osobu a jež ve skutečnosti jsou součástí i Božích zájmů. Oč jednodušší, ale přitom falešně ospravedlňující by bylo naříkat s těmi, kdož za první i za druhé světové války volali po intervenci Boží zoufalým: Což se na to může Bůh dívat? Takové dovolávání se intervence Boží arci připomíná chování dítěte, které volá o pomoc, až když se octlo v koncích se svou vlastní neprozíravostí a nedbáním předchozích výstrah.

Čím více usilují mocnosti temna o zničení lidské svobody a svobodné lidské osobnosti, tím více vyvyšuje Duch svatý skrze Církev Matku Boží, aby zdůraznil její neselhávající přímluvnou moc u Syna Božího. Čím větší je úzkost a pokušení bez naděje, tím mocněji září její zjev: Hle, Panna Neposkvrněná v zlatohlavu své nové královské důstojnosti! To znamená víc než

symbol pro nezlomnost naší vítězné naděje. To je samo její potvrzení a zdůvodnění. Jak povzbudivé zároveň, že právě od tohoto Mariánského roku dochází v komunistických zemích podmaněných moderními Herodesy tolik zvěstí o rostoucím vědomí náboženském. Museli to doznat i nejvyšší pohlaváři v samotném Rusku. Hle, to se stalo v zemi vystavené už několik desetiletí bezpříkladně vytrvalé propagandě bezbožectví a vyhlazování náboženské víry nemohlo zničit to, co má svůj základ v nadpřirozeném působení Boží milosti.

A byl to právě Pius X., blahořečený právě v onom tajuplném Mariánském roce, který před svou smrtí, jež byla doslova smírnou obětí pro novou naději světa, promluvil významná slova do temnot tehdy nadcházejících dnů: "Zdá se býti zákonem Boží prozřetelnosti, že Bůh je nejbližší tam, kde nebezpečí je největší. A my máme naději, že budeme moci brzy zvolati s prorokem Izaiášem: "Zlámal Bůh hůl bezbožného. Odpočívá a mlčí země. Raduje se a plesá." Nuže také svatořečení tohoto mariánského papeže, který se jako nový Mojžíš díval před svou smrtí do zaslíbené země lepších dnů, je nepochybně zárukou, že jeho prorocká slova se blíží naplnění.

Bratři a sestry! Ta pravda, která ve svaté noci Narození Páně se stala skutkem, pravda o všeobecné a neomezené vládě Syna Božího nad celým tvorstvem a tedy také nad hvězdou Zemí, platí pro všechny časy. Ať vás tedy neklamou vnější rozměry zla a záludnost Herodesů. I v klévé betlémském, jen nedaleko pyšného hradu Herodova, shlížel Všemohoucí na nepatrnou družinu chudých pastýřů a tří východních mudrců s průvodem přijímaje vděčně hold jejich prostých srdcí, jež uvěřila v božskou skutečnost navzdory všem zkličujícím okolnostem a jevům vnějšího světa. Neboť Ten, který se zdál na první pohled tak bezmocný, že s ním jeho Matka a pěstou Josef museli prchnout do Egypta, aby ušli Herodesově pomstě, ten Ježíš bude napříště svou všemohoucností zasahovat do běhu světových událostí. Až do konce časů!

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle! Tobě především země Cyrilova a Metodějova, Václavova a Ludmilina, Prokopova a Stojanova! Zemi svatých mučedníků a vyznavačů osvobození se blíží. Vzhůru srdce! Vzhůru Orli !

ŠEDESÁT LET VIDEŇSKÉHO ORLA

Ideový základ orelského hnutí sahá do posledního desetiletí minulého století. Založení orelské organizace bylo dílem slovinského národního buditele, kněze prof. Jana Kreka z Lublaně. První veřejné vystoupení slovinského Orla 19. března 1909 vzniklo plamen nadšení i mezi ostatními slovanskými národy, spojenými již tehdy ideovým poutem slovanské vzájemnosti. Orelská myšlenka zapustila kořeny i v českém národě. Manifestace katolického lidu v Olomouci 30. a 31. května 1909 dala podnět k zakládání tělocvičných odborů při katolických spolcích, především při Všeobecném sdružení křesťanského dělnictva. Tyto tělocvičné odbory přijaly po vzoru našich slovinských bratrů jméno "Orel".

U kolébky naší orelské organizace stojí postava kněze, poslance a pozdějšího ministra a předsedy vlády Československé republiky, Msgr. dra Jana Šrámka. Zakládal orelské jednoty na Moravě, v Čechách i na Slovensku a při své všestranné činnosti veřejné našel i čas pro práci mezi krajany ve Vídni. Vžil Orlu v srdce mnoho své lásky k dědictví sv. Cyrila a Metoděje i sv. Václava, zapaloval duše tisíců a volal je do práce o lepší bytí křesťanského lidu.

Zdařilý slet Orla ve Vyškově na podzim roku 1909 roznítil nadšení i u nás ve Vídni. Ještě téhož roku byl založen při "Všeodborém sdružení křesťansko-sociálního dělnictva" ve XII. okrese tělocvičný odbor "Orel". Cvičební místnost byla v XV. okrese. V roce 1910 byly již založeny odbory v X., XVII. a II. okrese. Na podzim téhož roku podnikl vídeňský Orel zájezd na slet do Kroměříže. Ideově posíleny pro svou práci, sdružily se všechny odbory na valné hromadě 6. listopadu 1910.

Roku 1911 se zúčastnili členové vídeňského Orla katolického sjezdu v Olomouci. Na podzim byly založeny další odbory ve XX. a III. okrese. S počátku se cvičilo ve sklepních místnostech, později v hostinských sálech. Byly pořádány cvičitelské kursy, členské schůze, divadla a zábavy. Roku 1912 byl zvolen zemským správcem vídeňského Orla bratr Jan Ježek. V témže roce se Orel zúčastnil Eucharistického kongresu ve Vídni a mohl zde přivítat také Orly z Čech a Moravy i bratry ze Slovinska. Čilé styky udržoval se Slovinci sdruženými v akademickém spolku "Danica".

Zvláštní péči věnovali mladé organizaci P. Tomáš Chromý, P. Antonín Nepustil a bratr Čeněk Landa. Přicházeli sem šlechtní vlastenci a přátelé, arcibiskup dr. Antonín Stojan, senátoři Kadlčan a Valoušek, poslanec Šilinger a jiní. Rád prodléval mezi vídeňskými Orly náš představitel, tehdejší poslanec dr. Jan Šrámek, přicházeli sem i předáci Slovinců jako dr. Krek a jiní. V červnu roku 1913 se konalo veřejné cvičení u Starého Dunaje na tak zv. "Franz-Josefs Land". Zástupci vídeňského Orla se také zúčastnili sjezdu v Lublani. V téže roce odbor XV. přesídlil do Domu sv. Meoděje v XV. okresu, Pelzgasse 17. Roku 1914 se konalo veřejné cvičení na Laabergu, závody a cvičitelský kurs a připravován byl slet na rok 1915. Pomýšlelo se na založení Orla i mimo Vídeň, především v Linzi, kde byla silná skupina "Všeodborového sdružení". Ale světová válka podlomila slibně se vyvíjející činnost, jediné jednota X udržovala provoz po celou dobu války.

Avšak tělocvik nebyl v Orlu nikdy posledním cílem. Byl prostředkem výchovy silné vůle pěstění křesťanského charakteru, ztužením sil k těžké a obětavé práci pro dobro národa. Prolistujeme-li zápisy vídeňského Orla od jeho vzniku, zprávy o přednáškách, akademiích, o společném svatém přijímání v českém chrámu na Rennwegu a u sv. Anny, o účasti na slavnostech Vzkříšení a Božího těla, ovane nás duch Velehradu, Hradčan, Svaté Hory i sv. Hostýna. Dočteme se také o účasti na poutích k Matce Boží, i o oněch jedinečných poutích v letech 1916, 1917 a 1918 do Grinzingu a Doeblingu, při nichž třítisícový zásup zpíval do ulic Vídně a hradu mariánské písně a velehradskou hymnu skoro jako jediný projev národního cítění vídeňských Čechů v oné smutné době.

Po skončení první světové války probudilo národní nadšení orelské jednoty k novému životu. Zásluha o obnovení Jednoty XV náleží tehdejší Jednotě katolických tovaryšů. Z trosek bývalého tělocvičného odboru "Orel" byla ustavena 9. července 1919 Jednota čs. Orla Vídeň XV se sídlem v XV. okresu, Pelzgasse 17.

Na valné hromadě vídeňského Orla v únoru 1920 byl zvolen starostou pan dr. Julius Karlický, úřadujícím starostou bratr Jan Ježek. Při tomto shromáždění promluvili nadšeně Jihoslované, zástupci "Orlovské Žvezy" a akademického spolku "Jug", kteří zdůraznili význam orelství v zahraničí. Rakouská župa si vypracovala vlastní správní a cvičební řád. V dubnu byla

znovuzaložena Jednota XII, v červnu pak jednota XIX. Téhož roku byla generální zkouška na Všeslovanský slet Orla v Mari-boru.

13. března 1921 schválila valná hromada změnu názvu na "Dolnorakouskou zemskou radu Orla Československého", v červnu byla znovuzaložena Jednota XVII, v prosinci Jednota II. Zástupci vídeňského Orla navštívili Jihlavu, 215 bratří a sester se zúčastnilo orelského sletu v Brně roku 1922. Vídeňské orelstvo se stalo významným pojítkem mezi bratrskými národy slovanskými, což se projevilo znovu na akademii v XV. okresu v roce 1922, která byla uspořádána na počest jugoslávských účastníků brněnského sletu. S vídeňskými Ukrajinci došlo ke sblížení roku 1923 při oslavách unionistického světce sv. Josarata.

Hlavním podnikem roku 1923 měly být slavnosti 23. a 24. června. Ale mohla se konat toliko akademie v "Růžových sádlech" v X. okresu. Veřejné cvičení, na které měli přijet bratři a sestry z Československé republiky, bylo pro štvance německých nacionalistů zakázáno. Byl posvěcen zemský prapor a na hřišti ve II. okresu se konalo cvičení jen vídeňského orelstva za policejní asistence. Tyto slavnosti posílily vídeňské orelstvo v národním uvědomění a vzdoru vůči německým nacionalistům. Těžkou ztrátu utrpělo vídeňské Orelstvo v témže roku úmrtím svého příznivce, olomouckého arcibiskupa dra Stojana.

V roce 1924 byly úředně schváleny stanovy a povoleno nošení odznaků. Bylo povoleno i nošení slavnostních krojů s podmínkou, že každé veřejné vystoupení bude hlášeno policii. V červnu 1925 se zúčastnilo Orelstvo v krojích veřejného průvodu při "Dni katolíků".

V květnu roku 1926 byly pořádány slavnosti, jichž se zúčastnilo přes 2000 hostů z Československé republiky a zástupci jihoslovanských, polských a německých spolků. V témže roce byl založen hudební kroužek Orla, který od té doby účinkoval při všech podnicích vídeňského Orla.

Roku 1927 byl zvolen zemským starostou bratr P. Václav Henzl. Vídeňské Orelstvo se zúčastnilo ve slavnostních a národních krojích průvodu při "Dni katolíků" a také mezinárodního sjezdu katolických tovaryšů, při němž vzbudila orelská skupina velkou pozornost a byla vídeňským obyvatelstvem živě pozdravována.

V roce 1928 k nám zavítal bratr prof. P. Rudolf Šetina, skladatel orelských pochodů, který věnoval vídeňskému Orlu pochod "Orel na Dunaji" na slova Vladimíra Hornofa. Společně s československou menšinou ve Vídni se Orel zúčastnil oslavy desetiletí Československé republiky. Jednota XII oslavila 12. listopadu desáté výročí svého založení. Při odpolední bohoslužbě byla odhalena ve farním kostele pamětní deska se jmény Orlů-vojáků, kteří padli ve světové válce.

Rok 1929 je slavným mezníkem v dějinách veškerého Orelstva. Přípravy na "Svatováclavské dny Orelstva" v Praze stupňovaly také činnost vídeňských jednot. Jednota XV pořádala akademii a slavnostní svěcení praporu. Byla posvěcena též nová dorostenecká vlajka. V červnu byla generální zkouška cvičících. Žactva a dorostu jelo do Prahy 200, hlavní výprava členstva čítala 800 účastníků. Nezapomenutelné Svatováclavské Dny Orelstva v Praze za přítomnosti nejvyšších představitelů veřejného života a církve vzbudily v členstvu nové nadšení a posílily je k nové práci. K oslavě našeho národního světce byla předváděna na schodištích tří vídeňských chrámů nábožná hra "Smrt sv. Václava". Při Jednotě III byl založen odbor pro IV., V. a VI. okres.

V roce 1930 se vídeňské Orelstvo zúčastnilo celomenšínových oslav osmdesátin presidenta T.G. Masaryka a vzpomělo šedesátin starosty Čs. Orla ministra dra Jana Šrámka. Jednoty X, XV a XVII oslavily své založení v roce 1931, Jednota II vzpoměla desátého výročí svého znovuzaložení. Také Jednoty X a XX si teď pořídily nové prapory. Ke zdaru slavnosti přispěli četní hosté z Československa. Úspěch těchto veřejných vystoupení přiměl vídeňské Orelstvo k uspořádání "Orelských Dnů ve Vídni" a to o svatodušních svátcích roku 1932. Byly zahájeny za účasti téměř 2000 bratrů a sester z vlasti v sobotu 14. května slavnostní akademií. V neděli po okázalém průvodu vídeňskými ulicemi byla na hřišti "Českého srdce" v X. okresu přehlídka zdatnosti vídeňského Orelstva.

Roku 1933 vystoupilo Orelstvo při průvodu Božího těla při chrámu sv. Štěpána před zraky rakouského spolkového presidenta a vlády a jako každoročně při slavnosti Vzkříšení při českém kostele na Rennwegu. V listopadu odešel náš dlouholetý zemský starosta P. Václav Henzl do vlasti, kde převzal místo duchovního správce.

V roce 1934 se konala župní akademie a "Den dorostu a žactva". Jednota XV oslavila v listopadu své pětadvacetileté trvání. Na slavnostní schůzi promluvil místostarosta Československého Orla bratr František Leiner. Na akademii vystoupili s velikým úspěchem bratři a sestry ze Slovenska za vedení msgr Aloise Kolíska.

V roce 1936 se Jednota XV zúčastnila oslav Orla v Pezinku. Orelskou školou byla zahájeny přípravy na "Orelské Dny ve Vídni" roku 1937. Ženy uspořádaly vlastní tělocvičnou besedu. Druhá Orelská škola se konala v únoru a březnu 1937. "Orelské Dny ve Vídni" ve dnech 15. - 17. května 1937 byly posledním veřejným vystoupením vídeňského Orla před druhou světovou válkou. Mezinárodní situace již vrhala své stíny i na naši práci. Po zabrání Rakouska Německem nemohly již naše Jednoty veřejně vystupovat. Z moci úřední byly 7. září 1939 přetvořeny na odbočky českého tělocvičného spolku "Orel".

Členské schůze a přednášky se v té době nemohly konat a mládež byla jen v tělocvičnách nabádána k plnění svých náboženských a národních povinností. Až pak v srpnu 1942 byl Orel rozpuštěn a jeho majetek zabaven gestapem. Pro veřejnost přestal Orel existovat.

Zbývala skrytá činnost. Již v roce 1939 utvořili bratři Josef Pojar, Josef Suchma, Ludvík Kop, Ferdinand Štefek, Antonín Babák a Karel Šubrt pracovní kroužek, který připravoval budoucnost našeho hnutí ve Vídni. Koncem roku 1940 se k nim po návratu z vězení připojil bratr František Buchal. Tento pracovní kroužek se stal ilegální odbojovou skupinou vedenou bratrem Pojarem a jeho zástupcem bratrem Buchalem. Rozšířen o spolubojovníky z mimoorelských řad menšiny pracoval až do vánoc 1944, kdy byla většina členů zatčena a vyšetřována gestapem. Starosta Jednoty XV bratr Ludvík Kop podlehl útrapám koncentračního tábora Mauthausen v poslední chvíli, téměř na prahu osvobození.

Po osvobození Vídně jsme se dali znovu do práce. V lednu 1946 žádali členové poslední Zemské rady Orla o úřední povolení k obnovení činnosti. Čs. Orel ve Vídni však nemohl být podle platných zákonů obnoven, poněvadž byl rozpuštěn teprve roku 1942 říšským ministrem vnitra. Situace stále více oddalovala splnění přání nejen naší orelské rodiny, ale i naléhavé výzvy našich přátel v zahraničí. Se značným zpožděním, ale s dobrou vůlí jsme se rozhodli založit novou orelskou

jednotu na ustavující valné hromadě z 27. března 1954.

Po dvaceti letech drobné práce, kterou konáme bez vnější okázalosti, vzpomínáme dnes s úctou a vděčností na oběti, které přinášeli naši předchůdci a učitelé na oltář církve a národa. V tomto smyslu chápeme význam šedesátéhopátého výročí založení vídeňského Orla a slibujeme vždy zachovat věrnost našemu orelskému programu, že budeme udržovat kázeň v řadách orelských, poslouchat rozkazů našich představitelů a bedlivě vychovávat orelskou mládež ve věrné syny církve a národně uvědomělé občany.

K tomu nám dopomáhej Bůh, Matka Boží a svatí čeští patronové!

O VÝZNAMU KRAJANSKÝCH POUTÍ

Význam krajanských poutí spočívá v prosbě k Bohu
za obrodu osobní i společenskou - národní -
v prosbě za trpící vlast a v díkůvzdání za dosud obdržená
dobrodiní nám, žijícím ve svobodném světě.

V tomto jubilejním roce 1985, navázáním na starou osvědčenou tradici pořádání prosebných a děkovných poutí, se zvláště prokázal blahodárný účinek společné modlitby. Zjistě, že duchovní užitek byl značný. Nejsem v tom směru kompetentním odborníkem, abych si ověřil hodnotit a mluvit o síle takových duchovních akcí a případně navrhol zlepšení v organizaci. Zúčastním se krajanských poutí i osobní návštěvou všech významných poutních míst ve svobodné Evropě, získal jsem nové zkušenosti. Jako veřejný pracovník však mohu posoudit význam společných poutí z hlediska jejich účinku na národní obrodu, nejen pro dobu současnou, ale zejména s pohledem na cíle a vývoj budoucnosti.

Proto podporuji konání národních poutí opakovaně a pravidelně každým rokem, aby se vytvořila zbožná tradice. Je záhodno prohlašovat veřejně jejich program se žádostí, aby se všichni krajané, doma ve vlasti, i ti roztroušení po svobodném světě, připojili duchovně - modlitbami, když už jim snad nebude možné být přítomni fyzicky. Varujme se vzdoropodniků na stejná data, kdy se tradiční národní poutě budou konat !!! Jedině s hlediska účinnosti pro národní obrodu podávám toto pořadí důležitosti:

1. LISLE, Ill., USA - Socha Panny Marie v Exilu jako symbol odčinění křivd a zároveň národní obrody dnes i po návratu na Staroměstské náměstí v Praze. Pouť se koná vždy na první neděli v říjnu.
2. VÍDEŇ, Rakousko - Ostatek blahoslavené Anežky Přemyslovny v kostele sv. Karla Boromejského. Prosba nyní a doufejme později děkování za svatořečení. Neodmluvitelný při-

kaz z vlasti, abychom se v cizině přičinili, že cti oltáře obdrží zářný vzor nezištné činnosti, oběti a lásky. Snad při první pouti by mohl být uložen ostatek přímo v kostele.

3. ŘIM - v celosti křesťanského významu a v současné době sv. Otec slovanského původu, Jan Pavel II. Dále velechrám sv. Petra s oltářem a obrazem sv. Václava a hrob kardinála Berana. Hrob sv. Cyrila u sv. Klementa ...
4. FATIMA - v roce 1917 zde ve zjeveních dala Panna Maria důležitá poselství naší době. Naději na obrácení Ruska a potažmo i našich národů. Bolí zjištění, že účast slovanských národů na tomto posvátném místě zůstává až dosud minimální. Zato Maďaři postavili na úpatí kopce "Calvary" kapli sv. Štěpána a všechny knihy o tom píší. Mohly by duchovní autority i našeho českého exilu dojednat se správou poutního místa naší vhodnou účast? Snad polní oltář po straně monumentu ve Valinhos, kde se Panna Maria ukázala pasáčkům až 19. srpna, když předtím byli zadrženi policií a vládními autoritami, vyslýcháni a bylo jim vyhrožováno smrtí?
5. MIDLAND, Ontario - Panna Maria mezi Hurony a Svatyně mučedníků. Nejstarší z národních poutí v třetím exilu s prosbou za vlast. Příští pouť 1. června 1986 bude již v pořadí třicátá čtvrtá.
6. MARIAZELL, Rakousko - Navázání na staré tradice poutí našich předků. Dnes, i po znovunabytí svobody a neodvislosti naší vlasti je a bude třeba vyjádřit znova sounáležitost a spolupráci národů středoevropského prostoru v duchu společných křesťanských tradic.
7. SOLUN, Řecko - Nový kostel sv. Cyrila a Metoděje. Význam cyrilometodějské tradice pro Slovanstvo i celou Evropu, prosby o jednotu východních a západních křesťanů. Snad by první naše poutě nemusely hned vymáhat plnou podporu z řecké strany, ale z vlastní letošní zkušenosti vím, že jsou přívětiví.
8. LURDY, Francie - Toto významné poutní místo je navštěvováno jednotlivci či rodinami z našeho krajanského prostředí. Chorvatí a Poláci převládají ve slovanské účasti, protože pořádají více organizovaných hromadných poutí.

VZPOMÍNKA NA BRATRA DRA FRANTIŠKA HRADILA

Náš bratr JUDr František Hradil, ústřední starosta Čs. Orla v zahraničí nás opustil a odešel na věčnost. Slovy nelze vyjádřit smutek v srdcích všech našich Orlů a Orlic v exilu, kteří ho poznali jako nadmíru obětavého bratra, který v Orlu viděl praktické a uvědomělé uplatnění učení katolické církve na poli výchovném ve prospěch milované vlasti.

Poznali jsme se již v době svých studií na brněnské univerzitě a to při cvičení, kurzech a poradách župních i ústředních Čs. Orla. Po studiích působil jako právník v oblasti župy Srámkovy, kterou také zastupoval na Valných hromadách ústředí Čs. Orla.

Protektorát přinesl zákaz Orla a únorový převrat roku 1948 znamenal pro bratra dra Hradila odchod do exilu, kde se ihned zapojil do budování našeho Čs. Orla, a to hned v uprchlických táborech v tehdejším okupovaném západním Německu. Po vystěhování do USA se usadil v Denveru, kde pracoval v české katolické misii. Ve spolupráci s bratrem ing. Vlad. Richterem založili Svatováclavskou orelskou župu a dali podnět ke vzniku Mezinárodního svazu slovanského Orla.

Koncem dubna 1984 jsme se naposled sešli v Chicagu na mimořádném valném sjezdu Čs. Orla v exilu, na němž byl zvolen čestným ústředním starostou Čs. Orla za celoživotní práci, kterou mu věnoval. Tam jsme se rozešli s ujištěním, že se následujícího roku sejdem na Řádné valné hromadě Čs. Orla v Evropě. Bohužel, k našemu setkání už nedošlo: Pán Bůh jej povolal k sobě a podle našeho

hlubokého přesvědčení ho bohatě odměňuje za jeho velké snažení a práci za uplatnění Kristova učení v naší lidské společnosti, zvláště pro svůj národ, který je jediným pevným základem šťastné budoucnosti všech !

Jim

Znění dopisu Československého Sokola v zahraničí
k úmrtí našeho bratra dra Františka Hradila.

Bratrskému předsednictvu
Čsl. Orla - Svatováclavské
župy v exilu
P.O. Box 165
Jonesville, Mich. 49250

Vážené sestry a vážení bratři:

Je mi upřímně líto, že jsem se teprve nyní, s velkým opožděním, dověděl o úmrtí Vašeho dlouholetého zasloužilého starosty a vzácného čl. vlastence dr. Františka Hradila.

Váš zesnulý bratr byl člověkem nezištným, který svou laskavou; konciliantní povahou, spojenou s všestrannou pracovitostí a neochvějnou láskou ke svému národu a k své církvi, zůstane trvalým příkladem všem, kdo jej poznali.

Upřímně dojat, vyslovuji Vám, kteří jste mu byli nejbližší, hluboce procítěnou soustrast jménem všech příslušníků Čs. sokolstva v zahraničí i sokolského bratrstva ve vlasti, jehož je naše ústředí dočasným zástupcem.

Bratrsky Vás pozdravuji s přáním mnoha zdaru ve vaší veškeré činnosti.

Na zdar !
Jan Waldauf, starosta

NEPŘEHLÉDNOUT !!!

P o z v á n k a

na LYŽARSKÝ TÁBOR VE SVATÉM MARTINĚ

pro mladé, a ty, kteří se mladými cítí, členky, členy i nečleny

Tábor, který svoláváme ve spolupráci s Čs. skautem v exilu, se bude konat ve dnech 23. února až 1. března 1986 ve středisku Velehrad ve Svatém Martině v Dolomitech v Itálii (I-39030 St. Martin in Gsies, Italia).

Přepokládáme, že vedle sjezdařů - pokročilých i méně zdatných - se dostaví i zájemci o běh na lyžích. O d účastníků se očekává, že se budou podílet na společné sportovní a jiné činnosti podle programu, že se co nejvíce zúčastní denní mše svatě - i když účast je dobrovolná - a že budou dodržovat řád střediska.

Přesný program se stanoví po dohodě s účastníky. O sportovní vedení bude postaráno. Duchovní péči bude řídit

P. Josef Čupr S.J. z Říma

Cena za pobyt a stravu ve středisku Velehrad bude činit za celý týden 119.000 ital. lir nebo 182 DM (bez nápojů s výjimkou čaje). K cestovnému je nutno tedy počítat ještě s výdaji mimo středisko : za vleky, výlety a pod.

Zdař Bůh !

Prof. Jiří Maláček v.r.
Starosta Evrop. oblasti Čs. Orla

Přihláška k vyplnění na rubu této stránky ! !

Na shledanou v Itálii ! !

----- odstři

Přihl.

Přihlašuji se na lyžařský tábor ve Svatém
až 1. března 1986. Částku 119.000 It. lir
středisku Velehrad uhradím při příjezdu.
Do Sv. Martina přijedu a) vlakem dne
(škrtněte.)

Jméno:

Adresa:

Telefon:

Odešlete na adresu:

Prof. Jiří Maláček

Abt-Joscio-Weg 1

D-8351 Niederaltaich, Něm. spolk. republik

hněte -----

láška

Martině v Itálii ve dnech 23. února
nebo 182,- DM za pobyt a stravu ve

... hod., 2) aute n. (Nehodící se

..... Rok nar.:

.....

Podpis:

a

Mohli bychom činit podobně?

9. ELLWANGEN, Německo - Do tohoto místa žalářování sv. Metoděje se konají již každým rokem tradiční krajské poutě. Pořádání sympozií Křesťanské akademie ve stejný čas má velký význam.
19. CHATHAM, Ontario. Tradiční každoroční (první polovina června) pouť ke sv. Antonínu do farnosti, kterou tvoří převážně krajané původem z Moravského Slovácka. Malebné národopisné slavnosti jako dodatek.
11. WASHINGTON, D.C., USA - Česká kaple v Mariánské svatyni. Úcta k sv. Janu N. Neumanovi. V "českém nebi" je též obraz zvěčnělého arcibiskupa Stojana a na hlavním obraze je Panna Marie Svatohostýnská.
12. Další významná poutní místa ve svobodné Evropě jsou: Assisi, Monte Cassino, Norcia, Turin, Zaragoza, atd.
- Budu Vám vděčný za každý dodatek, či opravu výše uvedených možností organizování národních poutí v zájmu největší účinnosti.

S přátelskými pozdravy

Váš

Václav Jiří Vostřez
Předseda CML v Kanadě

TISKOVÁ ZPRÁVA

V neděli dne 6. října 1985 se konala III. Národní pouť k Panně Marii v Exilu do Lisle, Illinois, USA. V zahradě opatství svatého Prokopa tam stojí na vysokém podstavci bílá socha Panny Marie vytesaná z kararského mramoru. Je určena, aby po pádu komunismu zotročujícím dnes naši vlast, stála na Staroměstském náměstí v zlaté Praze. Pouť byla významnou krajskou událostí tohoto roku.

Program byl zahájen o půl druhé odpoledne mší svatou pro poutníky v hlavním opatském chrámu Páně. Hlavním celebrantem byl J.E. nejdp. Jaroslav Škarvada, D.D., biskup Čechů z Říma, který měl též homilii o mariánské úctě. U oltáře konce-

lebrowali nejdp. opat Valentýn Skluzáček, O.S.B. a pět dalších krajanských kněží. Dp. Odilo Crkva, OSB, hrál na varhany a ctp. Sebastián Kuhn, OSB, měl sváteční čtení. Obětiny přinesli Dr. Jiří Římek s chotí z Ottawy, Ont., a prof. dr. Radko K. Jánský ze St. Louis.

Následovalo III. Symposium národní obrody v klášterním kapitulním sále, pořádaným členy Stále konference veřejných křesťanských pracovníků čs. exilu. Byly čtyři referáty, které budou později vydány ve zvláštní zprávě: 1.) "Svatí Cyril a Metoděj a svatý Benedikt, patroni Evropy" od otce biskupa Jaroslava Škarvady, DD. 2.) "Stoleté působení českých Otců benediktýnů v USA" - Vdp. Dr. Petr Esterka. 3.) "Pragmatické důsledky Cyrilometodějského odkazu" od dra Radka K. Jánského, profesora sociologie náboženství ze St. Louis, Mo. a 4.) "Cílevědomá spolupráce čs. exilu" od Václava J. Vostřeze, předsedy CML v Kanadě.

Na zahájení vdp. Dr. Jiří Novotný, superior Otců jezuitů z Montrealu, Qué. zazpíval staroslovansky "Carjn něbesnyj" a závěrečnou modlitbu pronesl nejdp. opat V. Skluzáček, OSB. Porotě předsedal Otec biskup Škarvada, který uvedl rovněž některé připomínky.

Národní pouť pak pokračovala venku v klášterní zahradě před sochou Panny Marie modlitbou posvátného růžence, kterou vedl dp. Josef Šach, duchovní rádce CML. Následovaly loreťánské litanie, zpívané Otcem biskupen Škarvadou a všemi kněžími a lid jim odpovídal. Zpěv náboženských písní řídil dp. Odilo Crkva, OSB.

Svátostné požehnání udělil v Mariánské klášterní kapli vdp. Dr. Jiří Novotný, S.J. Národní pouti se zúčastnili též zasloužilí krajanští kněží dp. Karel Kolek OSB z Chicaga, Ill. a dp. Jiří Svoboda z Winnipegu, Manitoba, Kanada. Účastníci pouti všem srdečně děkují.

Hamilton, 7. října 1985.

Václav Vostřez

BIBLIOTHECA CYRILLO-METHODIANA A JEJÍ ÚČEL

Rozvoj české kultury v minulém a v našem století

Vzestup českého národa v 19. a 20. století byl především vzestupem kulturním. Netýkal se pouze úzké vrstvy vzdělanců, nýbrž celého národa. V dopise Zelterovi z 11. března 1827 vyjadřuje se Goethe o Čechách a o pražském časopise Českého musea, že "je v těchto věcech mužně ryzí smysl, tichý postup, krok za krokem, takže budou-li mít štěstí, že budou moci pokračovat ještě deset až dvacet let stejným způsobem, dosáhnou filozoficko-literární svobody bez revoluce a skuteční obnovu v tichu. Přitom však nikdo nic neztratí; neboť znám vysoce kultivované muže, kteří umí tento vývoj rozvážně vést."

Jak se předpověď Goethova naplnila, svědčí rozdíl začátku a konce minulého století. Na konci století existuje zde už řada nově vybudovaných kulturních institucí, roku 1882 dochází k osamocení Karlovy university a léta devadesátá znamenají vzestup hospodářský a rozvoj české kultury v kontinuitě evropské.

Integrační součástí tohoto vývoje je láska ke knize projevující se zakládáním a rozšiřováním velkých a malých knihoven a šířením knihy mezi lidem.

Ohrožení české literatury

Protože existence a rozvoj českého národa jsou úzce spjaty s jeho kulturním vývojem, zaměřuje se každá cizí nadvláda na likvidaci národní kultury. 15. března 1939 obsazuje Hitler Prahu a v listopadu jsou jeho místodržícími zavřeny všechny české vysoké školy. S postupem let jsou zastavovány kulturní časopisy a omezováno vydávání knih.

Jak se projevuje cizí nadvláda po roce 1948 na poli kultury, ukazuje osud české knihy a českých knihoven. Po únorovém komunistickém převratu bylo v Československo zničeno dvacet sedm a půl milionů knih. Všechny veřejné knihovny byly "vyčištěny". Celá řada autorů byla vyloučena z národní kultury a jejich knihy zmizely z regálů knihoven. Po válce byla zlikvidována většina zámeckých knihoven. Téměř všechny katolické instituce byly zrušeny. Klášterní knihovny patří v každé zemi

k nejcennějším: v Československu neexistuje jediný mužský klášter. Zabaveny bylo i velké množství soukromých knihoven, jejichž majitelé byli v padesátých a šedesátých letech odsouzeni v politických procesech.

Tak vzaly za své knihovny budované po deseti-, ne-li staletí. Část knih byla soustředěna ve velkých knihovnách, část byla podle vypracovaných autorských seznamů odvezena do stoupy a konečně jistý počet byl prodán do zahraničí, aby byly získány devizy. Tento valutový obchod stále pokračuje. Do zahraničí jsou prodávány knihy a knihovny po zemřelých osobách. Země je tak nadále okrádána o kulturní majetek nahromážděný soukromníky či institucemi. Tato skutečnost není známa lidem v západní Evropě, nebo přinejmenším si toho nejsou vědomi.

Nutnost založení bohemistické knihovny a její pojmenování

V západní Evropě existuje řada knihoven s českou a bohemistickou literaturou. O žádné z nich však není možno říci, že byla a je soustavně budována a rozšiřována. Založení bohemistické knihovny se tudíž jeví jako prvořadý úkol. Utvořila se skupina lidí, aby podle vypracovaného plánu začala bohemistickou knihovnu budovat. K splnění tohoto úkolu bude v nejbližší době založena společnost – eingeschriebener Verein. Sídlo knihovny bude ve Frankfurtu nebo v jeho nejbližším okolí.

Lidé, kteří se podílejí na tomto úkolu, se hlásí ke křesťanské kulturní tradici. Přijali proto návrh, aby oficiální jméno knihovny bylo: **Bibliotheca Cyrillo-Methodiana**. Tím se hlásí k odkazu zakladatelů slovanské a české kultury, kteří byli před nedávnem jmenováni Janem Pavlem II. patrony Evropy. V Proglasu, čili předzpěvu k slovanskému překladu čtveroevangelia praví sv. Konstantin-Cyrlil (+869):

- ... Vždyť usta, jež necítí sladkost,
činí, že člověk je jako kámen.
Víc však ještě duše knih zbavená
zdá se být v člověku mrtvá ...
- ... Nahé jsou všechny národy bez knih
a nemohou zápolit bez zbraně
s protivníkem našich duší ...

Celý život sv. Konstantina-Cyrila charakterizuje jednota evangelia a kultury. Netrpěl ještě onou "ztrátou středu", o níž mluví Hans Sedlmayer.

Zaměření knihovny

Na jakou literaturu se bude Bibliotheca Cyrillo-Methodiana (BCM) soustřeďovat? Předně na to, co bychom mohli nazvat zlatým pokladem české literatury. Máme tu na mysli nejdůležitější autory a díla krásné české literatury a kritiky, duchovních dějin, díla historická a literaturu pojednávající o české otázce; dále překlady české literatury do cizích jazyků, překlady cizí literatury do naší řeči, jež sehrály důležitou roli ve vývoji české literatury a českého duchovního života. Seznam představující "zlatý poklad české literatury" byl už vypracován a obsahuje čtyři a půl tisíce svazků.

BCM se bude dále soustřeďovat na :

- literaturu cyrilometodějskou a staroslověnskou, pokud souvisí s vývojem českého duchovního života a s vývojem české literatury; dále literárně historické a teologické práce o této literatuře.
- literaturu související s velehradskými ekumenickými kongresy, jež uvedl v život už roku 1907 pozdější olomoucký arcibiskup Antonín Cyril Stojan;
- literaturu barokní a baroktistickou; díla české emigrace této doby;
- díla tzv. dědictví, z nichž nejstarší je Dědictví svatováclavské, jež bylo založeno roku 1669 Matějem Václavem Steyerem. Na ně navazují Dědictví svatojánské, sv. Prokopa, sv. Cyrila a Metoděje, sv. Ludmily, jež byla založena v minulém století a rozšířila statisíce knih mezi českým lidem;
- literatura katolické obnovy v Čechách a na Moravě, která začíná krátce po roce 1900 Florianovým staroříšským Dobrým dílem. Má však své předchůdce v století minulém a své pokračovatele do dnešního dne;
- českou literaturu vydávanou v exilu;
- literaturu o kulturních kontaktech našich zemí s jinými,

hlavně sousedními zeměmi a o kontaktech cizích autorů s Čechami a Moravou (npř. Goethe, Claudel).

Oddělení časopisů

Zvláštní pozornost bude knihovna věnovat časopisům minulého a našeho století, a to jak kulturním a literárním, tak i náboženským.

Archiv

Součástí knihovny bude literární archiv, kde budou skladovány pozůstalosti autorů, kteří zemřeli v exilu. Archiv bude rovněž soustřeďovat historický materiál křesťanských spolků a institucí.

Získávání knih

Do knihovny přejde podstatná část osobní knihovny jednoho z iniciátorů BCM.

Další knihy budou získávány:

- dary a nákupy od rodin našich emigrantů;
- koupí pozůstalostí;
- nákupem knih z antikvariátů;
- fotokopii ...

Nápomocen bude kruh přátel a spolupracovníků hlavně ve velkých městech západních zemí.

Účel BCM

účelem knihovny je :

- umožnit krajanům a bohemistům studium témat souvisejících s českou kulturou;
- umožnit interesentům zpracovávajícím určité téma krátký pobyt v místě knihovny;
- pořádat konference o české literatuře a kultuře a víkendové besedy o autorech;
- vydávat tiskem: zprávy, přednášky a menší práce původní a přeložené;
- pořádat dokumentární výstavy (v r. 1982 na př. na téma Goethe a Čechy;
- pěstovat kontakty v oblasti kultury s příslušníky jiných národů, jak s jednotlivci, tak s organizacemi;

- rozvíjet kontakty s jinými institucemi, jejichž činnost je příbuzná s činností BCM;
- informovat západoevropskou veřejnost o situaci kultury a náboženství v dnešním Československu.

Cíl celé iniciativy

Pražské jaro bylo především dílem české kultury. Réžisér Otomar Krejča o něm řekl: 'To, co se nazývá polednovým vývojem (v r. 1968), to byl výkřik kulturních lidí naší země ... Výkřik nebývale mohutný, nebývale rozsáhlý...' (Divadelní noviny č. 12/69). Proto i boj režimu proti české kultuře je dnes, t.j. na počátku let osmdesátých, "nebývale mohutný a rozsáhlý".

Západní Evropa nemá koncepce o kulturní a politické budoucnosti střední a východní Evropy. Myslíme-li na tuto budoucnost, docházíme k závěru, že jsou tři možnosti: 1) Úplná ztráta kulturní a politické svébytnosti jednotlivých národů a spojení jejich států se Sovětským svazem na úrovni všesvazových republik. 2) 'Osvobození' atomovou válkou; klade se však otázka, jak velký počet osvobozených by tuto válku přečkal. 3) Udržení národní svébytnosti znásobením kulturních a duchovních sil, doprovázeným vnitřním rozkladem stoupenců a institucí oficiální ideologie.

Příklad Herdrovy knihovny v Siegenu

V západoněmeckém městě Siegenu byla založena v sedmdesátých letech Herdrova knihovna (Herder-Bibliothek), která se sous tědruje na literaturu a kulturu území dnes pro Německo ztracených. Knihovna vznikla ze soukromé iniciativy a čítá dnes jedenáct tisíc svazků. Zapsaný spolek má necelých 400 členů. Knihovna pořádá přednášky, vydává čtvrtletně tištěné zprávy, dále přednášky a menší práce. Občas pořádá i divadelní představení. Město Siegen poskytlo knihovně jednu velkou místnost ve staré školní budově. V jedné půlce místnosti je knihovna, druhá půlka slouží jako přednáškový sál.

ZPRÁVA O SETKÁNÍ VE ŠPANĚLSKU

Z podnětu Čs. Orla se uskutečnilo ve Španělsku setkání zájemců o práci mezi mládeží na náboženském a výchovném poli v exilových podmínkách. Doba 1. až 15. září; cena 300 DM.

Sešli jsme se v Moraliře na pobřeží Středozemního moře nedaleko Belidormu. Počasí bylo po celou dobu nádherné (průměrná teplota něco přes 30°C). Krajina malebně kopcovitá, zastavěná moderně vybavenými vilkami se vším potřebným zařízením a s krásným výhledem na moře, připravovanými k pobytu tisíců dovolenkářů ze všech končin Evropy i ze zámoří. Četné pláže, velké či malé, pro každého podle chuti až po tu několik kilometrů dlouhou s jemným pískem. Kouzelné bývaly východy a západy slunce s nádherně ozářenými vrcholky okolních hor.

Den nám začínal ranní mší svatou s duchovními promluvami P. J. Čupra, které šly ze srdce k srdcím nás všech. Před ní se otužilci osvěžovali v krásném a čistouňkém bazénu vilky a případně při rozcvičce.

Následovala snídaně, kterou připravovaly(i) 2 účastnice(i) a jedna osoba prostřela bohatý stůl. Po ní se jiní vypravili na nákup všeho potřebného k obědu a večeři a ostatní uklízeli. Po návratu nákupního komanda se jelo na pláž a na prohlídku památných míst v okolí, např. Castillo de San José, La Colónada dels botijons, dožecí palác Palacio del Santo Duque v Gandii nebo zájezd na pláž do Benidormu po krásném pobřeží a pod.

V poledne jsme obvykle "picknikovali" na pláži. O obložené chlebičky a limonádu nebyla nouze. Po návratu se začalo s přípravou večeře - každý den jiná parta. Po ní se dalo na verandě vše do pořádku, umylo nádobí a potom se při štědrém měsíčním světle, dobrém a levném španělském vínku či ovocných šňávkách diskutovalo - ne zase příliš dlouho, aby zbyl čas také na naše krásné národní písně, které se líbily "sousedům" v okolních vilkách, kteří neváhali přijít k nám a přisednout do přátelského kruhu. Jednou jich přišlo dokonce osm, převážně Angličanů. Byl mezi nimi jeden, které se za druhé světové války ve Velké Británii seznámil s našimi vojáky, od nichž se některé naše písničky naučil. Byl to krásný příspěvek ke sblížení a přátelství.

Rozjížděli jsme se a loučili neradi, ale spokojení ze setkání v naději, že se sejdem na lyžařském kursu v Itálii koncem února 1986, k němuž už dnes zveme všechny naše přátele (Viz příloženou přihlášku!)

Z Á P I S

o poradě vedoucích pracovníků Čsl. Orla v exilu
konané v Ellwangen dne 4. července 1985.

V rámci jubilejního cyrilometodějského sjezdu Čsl. Orla v exilu se konala v Ellwangen večer 4. července 1985 porada vedoucích činovníků a pracovníků Čsl. Orla v exilu. Poradě předsedal ústřední starosta Orla monsignore Jaroslav Kubovec. Jako hosté byli přítomni činovníci vídeňských orelských jednot.

Bylo dohodnuto:

1. Vypracovat stanovy vhodné pro naši situaci; stanovy je třeba vykládat v bratrském duchu. Návrh stanov vypracuje bratr Jiří Malášek a rozešle je oblastem (a jejich prostřednictvím jednotám) k vyjádření. Definitivní text stanov bude přijat řádným sjezdem.
2. Oblasti a jednoty budou pokračovat v náboru členů, vypracují členské seznamy jednot a oblastí a zašlou je ústředí.
3. Členský příspěvek se stanovuje ve výši 20,-DM za člena ročně a za rodinu i s dětmi ve stejné výši (t.j. 20,-DM). Z členského příspěvku se odvádí 10% ústředí a 90% zůstává k dispozici jednotám a oblastem. Jednoty a oblasti jsou oprávněny upravovat výši členského příspěvku.
4. Funkční období dosavadního předsednictva se prodlužuje na dva roky. Řádný sjezd se bude svolán za dva roky podle platných stanov z r. 1954. Místo sjezdu stanoví předsednictvo.

Prodloužení funkčního období bylo přijato hlasováním s tímto výsledkem: 9 pro, 1 proti a 2 se hlasování zdrželi. Ostatní body byly přijaty jednomyslně.

podepsání:

Msgr. Jaroslav Kubovec,	Jiří Malášek,	Antonín Slováček
ústřední starosta	náměstek starosty	1. jednatel

Zapsal: František Pinďák

Z Á P I S

z pracovní schůze orelských činovníků
v Římě dne 6. a 8. srpna 1985.

Bylo dohodnuto:

Závěry porady orelských pracovníků v Ellwangen z 4. 7. 1985 považujeme za pokračování dohody z Chicaga ze dne 27. května 1984. K provedení těchto závěrů přijímáme tento společný postup:

1. Místo sjezdu stanoví předsednictvo po dohodě s oblastmi.
2. Příští řádný sjezd Čsl. Orla v exilu se bude konat podle stanov z roku 1954, to znamená podle § 9 těchto stanov, že sjezd budou tvořit volení delegáti základních organizací (oblastí, jednot a hlídek) a odstupující členové ústředí (předsednictva a ústřední rady). Je politováníhodné, že podle stanov z r. 1954 nebylo postupováno již v r. 1984 a v letošním roce, což vedlo k odkladu řádného sjezdu.
3. O přijetí za člena Čsl. Orla v exilu rozhodují jednoty, v případě hlídek a rozptýlených členů, oblastí.
4. Bereme na vědomí, schvalujeme a zdravíme ustavení či obnovení resp. připravované ustavení nových orelských jednot v Londýně, ve Švýcarsku, v Eidhovenu (Benelux) a v Los Angeles.
5. Zdůrazňujeme, že Čsl. Orel je katolickou organizací a že podmínkou činného členství je, aby členové a členky byli praktickými katolíky ve svém denním životě i v orelské činnosti.
6. Členem Čsl. Orla v exilu nemůže být, kdo si provedl úpravu vztahů s komunistickým režimem (dvojitý občanství, dvojitý pas).

Jiří Maláček, náměstek starosty, Václav

Jiří Maláček, náměstek starosty, Václav Vostřez, 2. jednatel

Zapsal: František Pindák.

OREL - KRÁL VÝŠIN

(Úvaha populárně - biologická pro malé i velké Orly.)

Vsadil bych se, že většina z nás Orly nezná ani polovnu 'králů výšin', majestátních orlů, kteří jsou rozšíření po celém světě. A přece je orel symbolem našeho hnutí, je naším znakem a naše hymna "Hoj orli mocnou perutí..." Orel je ovšem i symbolem na př. Spojených států amerických, ale i mnoha šlechtických rodů. V našem státním znaku - díky Moravě - nechybí "orlice".

Orlí pero bylo největším vyznamenáním u Indiánů a my skauti jsme převzali tento znak: tři orlí pera jako výraz tvrdé mladické zkoušky statečnosti, sebezpřemáhání, čestnosti a pod. Podepisoval jsem mnoho potvrzení o této zkoušce skutečným orlím brkem. Pro myslivce, i na př. horské myslivce, je orlí pero odznakem na jejich čapce a neméně a prvně pro naše Orly. Jenže dosáhnout orlího pera bylo vždy velmi nesnadné. Dnes se to "obchází" tím, že možno získat pravá orlí pera ze zoologických zahrad či ze stanic, kde jsou orli a jiní dravci volně chováni a cvičeni, kupř. k lovu. Symbol orla, jako symbol statečnosti, hrdosti, velkorysosti, důstojnosti, čestnosti atd. je rozšířen u mnoha národů všech kontinentů už od nejstarších dob.

Vzal jsem si tentokrát za úkol seznámit naše Orly s orly, kteří jsou dnes ve světě všeobecně známí. Je to tedy vlatně výpočet různých druhů tohoto ptactva, kdežto v druhé části se chci věnovat jejich životu a mám v úmyslu napsat i nějaké povídky ze života orlů, jak jsem to učinil už v minulosti pro děti českých dálkových škol.

Nejznámější orel je **orel skalní** (*Aquila chrysaetos* L.), který žije ve Vysokých Tatrách, také v Alpách a vůbec v horách serverských krajů. Naposledy jsem navštívil orlí hnízdo se dvěma mláďaty v severním Norsku. Orel skalní je 95 cm vysoký a rozpětí jeho křídel je kolem dvou metrů. V Alpách býval běžným zjevem. Dnes je jich málo a jsou přísně chráněni. U nás také nebýval zvláštností. Je to opravdu pták výšin s důstojným a majestátním letem.

Ještě větší než orel sklaní, je **orel mořský** (*Haliaetus albicilla* L.), který dosáhne také výšky až 95 cm a v rozpětí křídel má dokonce až dva a půl metru. U nás hnízdil na př. v povodí Dunaje (Velký a malý Žitný ostrov), wale najdeme ho v přímořských krajinách i v povodí veletoků po celé Evropě.

Menší orel, svého času i u nás dosti rozšířený, je **orel říční** (*Pandion haliaetus*) asi 56 cm vysoký a v rozpětí křídel 165 cm. Zdržuje se nejen u velkých řek, ale také u jezer a moří. Přirozeně potravou je jim ptactvo a zvěř, ale i ryby - tak bychom je mohli dělit bez systematických. Ti se však na to dívají jinak. Je to možno pozorovat již na vědeckých názvech orlů: "*Aquila*", "*Haliaetus*", "*Pandion-Stephanoetus*" a pod.

Ale vyjmenujme si tu prve další druhy orlů: **orel královský** (*Aquila melanaetus*), **orel knížecí** (*Aquila adalberti*), **orel císařský** (*Aquila heliaca*), **orel křiklavý**, (*Aquila pomarina*), **orel křiklavý větší** (*Aquila clanga*), **orel křiklavý stepní** (*Aquila orientalis*), **orel nejmenší** (*Aquila penata*), **orel Bonnellův** (*Aquila fasciata*), **orel klínocasný** (*Aquila audax*), **orel lovný** (*Aquila rapax*), **orel křiklavý mořský** (*Aquila vocifer*), **orel korunkový** (*Aquila* či *Stephanoetus coronatus*), **orel bělohlavý** (*Haliaetus leucocephalus*), **orel mořský asijský pruhoocasý** (*Haliaetus pelagicus*), **orel kání** (*Buteo rufinus*), **orel jestřábí** (*Hieraetus fasciatus*), **orel říční supovitý** (*Gipohierax angolensis*), **orlosup bradatý** (*Gypaetus barbatus*), **orel opičí - harpie** (*Harpia harpya*). Tak ruku na srdce. Kdo zná všechny tyto orly?

Až půjdete do musea přírodních věd, či do zoologické zahrady, vyhledejte, které z těchto orlů tam mají. Systematikové jsou ovšem mezi všemi puntičkáři, kteří se často vzájemně neuznávají. Mají rozličná mínění o tom, kam ten či onen orel patří. Najdete-li některá nová pojmenování orlů, srovnávejte vždy ta latinská a nevíte-li si rady, napište nám.

Tentokráte, ke konci, malé lokální rozlišení orlů: Největší žijící orel je *Haliaetus pelagicus* Pallas, který žije v Asii (na Kamčatce a jinde), za nejkrásnějšího orla mnoho biologů pokládá *Haliaetus vocifer*, který žije v Africe, podobně jako orel mořský křiklavý a orel korun-

kový jsou 'afričané'. Američané si zakládají na *Haliaetus leucocephalus* - orlu bělohlavém. Mohli bychom tu ovšem opět rozdělit orly na "tažné" - potulující se, a na "stálé" - usedlé. Nejzajímavějšího orla jsem pozoroval v Jižní Africe; je to orel kejklíř (*Helatarsus ecaudatus*), orel který nejen důstojně plachtí, ale dovede provádět přímo akrobatické vzdušní hry. Při tom je to barevně nejpestřejší orel, kterého znám. Ale to vše, co jsem zde napsal, potřebuje doplnění obrázky, které mám slíbeny, což ovšem nebrání těm, kdo jsou dosti zruční a mohli by nám 'perovkami' některých orlů pomoci, aby se přihlásili. Mám řadu fotografií, které je nutno překlesit pro tisk.

Tak tedy napříště!

(na pokračování)

xx

Milí a vážení přátelé!

Zamysleme se dnes společně nad Ježíšovou tichostí a pokorou! Pozoruhodná věc - Pán nevyzval v evangeliu: Buďte tak chudí jako já, buďte tak poslušní až na kříž jako já, buďte tak zbožní jako já, postěte se jako já čtyřicet dní a celé noci prokleťte, dejte se mučit jako já!

Co však chtěl a to ode všech, bylo: "Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem!"

Celý Ježíšův život září touto ctností. Od vtělení až po nanebevstoupení. Ano stále i nyní nám každá svatá hostie připomíná, jak je Ježíš tichý a pokorný v této skromné, mlčenlivé podobě.

Zve nás k sobě, abychom se od něho této ctnosti učili. Tichosti, která je ctností proti hněvu, a pokoře, která je ctností proti pýše. Je to ctnost nesnadná, právě tak jako trpělivost. Aby nám ji usnadnil, dal nám nejen sebe jako vzor, ale k tichosti a pokoře slíbil i pokoj: "Učte se ode mne, který jsem ... a naleznete pro své duše odpočinutí." Nebo podle starších překladů - pokoj. Věcně to není daleko od sebe. Lidová mluva bere klid a pokoj jako totéž.

Ježíšův slib pokoje je pro nás velikým dobrodiním. Jednak nás povzbuzuje, ale také nám ukazuje, jak jsme na tom ve ctnosti tichosti a pokory. Pokoj je nám bezpečným ukazatelem, kolik jsme už od Ježíše naučili tichosti a pokory a kolik se ještě potřebujeme naučit.

Sleduj tedy, kdy ztrácíš pokoj a najdeš, že ti v tom případě scházela tichost a pokora. A už nebudeš říkat: To zavinil on ... to a ono, že se zlobím, že se tozčiluji, že hubuji, jsem mrzutý ... A jsi-li k sobě upřímný, přiznáš: To je moje vina. Já jsem toho příčinou, to ostání bylo pouhou příležitostí, kdy jsem měl osvědčit svou pokoru a tichost, ale zklamal jsem.

Ztrácíš-li klid a pokoj a tedy nemáš dost tichosti a pokory v těchto případech:

1. Nahrne se více práce
2. Ty sám si nebreš víc, než nač stačíš
3. Nezdar, obtíže, překážky v plnění povinností, v práci
4. Konflikty s druhými
5. Neuznání, přehlížení
6. Utrpení, bezútěšnost, pokušení
7. Pochybení
8. Upozornění a pokárání
9. Plány, starosti o budoucnost.

Ztráta vnitřního klidu, pokoje, vyrovnanosti v těchto a jiných případech, jsou ti svědectvím, že nemáš dost tichosti a pokory. Jen se kriticky a upřímně zamysli!

Víc než je pravda si o sobě myslíš, víc než je správné na sebe spoléháš, víc než je ctnostné pro sebe požaduješ.

Nenaučil ses ještě tedy od Ježíše dost tichosti a pokory. V tomto jsi od Něho ještě nějak daleko, dosud ses s Ním nesblížil. Ale sblíž se s Ním opravdověji láskou. On, tichý a pokorný srdcem, je také Bůh pokoje. Pokoj je jeden z jeho nejdrahocennějších darů a je ochoten i tobě ho dát, chceš-li se od Něho učit.

Prorokem Isaiašem byl oznámen jako kníže pokoje. A opravdu. Když přišel na svět, andělé zpívali, že přišel pokoj. Když se chystal ze světa odejít, řekl při prvním slavení eucharistické Oběti: "Odkazuji vám pokoj, svůj pokoj vám dávám." Když se vrátil vítězně po přemožení satana, hříchu a smrti, přišel zase se svým pokojem: "Pokoj vám. Přijměte Ducha svatého. Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny."

Je nápadné, že dar pokoje spojil Ježíš se svátostí smíření a svátostí Oltářní. Jestli tedy chceme požívat štěstí a pokoje, je

nutné mít srdce čisté a mít je u Pána. Užívej tedy těchto dvou vzácných svátostí s náležitou přípravou a pokornou zbožností. Nepěstuj přátelství s hříchem, nesvědomitostí, vlažností, ale s Ježíšem, Bohem pokoje a budeš mít srdce plné pokoje. Bude pokoj v tvé rodině, na pracovišti ... Ať tedy o tobě platí:

Ježíš v tvé práci a bude v ní pokoj.

Ježíš v tvých problémech, těžkostech, v jejich řešení a
bude v nich pokoj.

Ježíš v tvých pokušeních a bude v nich pokoj.

Ježíš v tvém osvěžení a bude v něm pokoj.

Ježíš v tvém odpočinku a bude v něm pokoj.

A toto vše budeš mít, budeš-li mít ze srdce rád Ježíše tichého a pokorného srdcem a z lásky k Němu se budeš o tyto ctnosti snažit.

A tak:

Pokoj Páně ať zůstává vždycky s vámi!

Pozdravte se pozdravením pokoje!

P. Jan Holas

VELKÁ NÁRODNÍ POUŤ V ELLWANGEN

Na pouť konanou na počest 1.100 výročí smrti svatého Metoděje se sjelo do Ellwangen více než tisíc poutníků. Pontifikální mše svatá se konala v půl jedenácté v basilice sv. Vít. S Otcem biskupem Jaroslavem Škarvadou ji koncelebrovalo na 40 kněží. Při této příležitosti Otec biskup vysvětil na jáhny dva studenty z našeho římského Nepomucena, Karla Janouška a Jana Bárta. Kázání měl pan prelát dr. Karel Vrána.

Naše krásné poutní písně a zpěv operní zpěvačky paní Bradové obohatily mši svatou. Poté se konal obvyklý průvod k pamětní desce sv. Metoděje. Vedli ho Orli v krojích s prapory, následováni skauty, rytíři sv. Lazara, dobrou šedesátkou poutníků v krojích, asi 40 kněžími, za nimiž kráčeli ostatní poutníci. Pod pamětní deskou sv. Metoděje byl položen věnec a po přednesu básně na počest sv. Metoděje zazněly naše národní hymny.

Pouť měla velmi dobrý ohlas i v německých novinách. Pro mnohé účastníky to byla rovněž příležitost k přátelským, ale i politickým setkáním těch, kteří přijeli zdaleka.

V neděli 7. července přijelo do Ellwangen na pouť na dva tisíce Chorvatů a dodejme, že každým rokem tam jezdí také Řekové, Bulhaři, Slováci a i příslušníci jiných národností.

Oslavy na počest sv. Metoděje se konaly na mnoha jiných místech, ale především na moravském Velehradě, kam se navzdory nejrůznějším obtížím dostavilo přes 150.000 zejména mladých poutníků. Byl to nesporně mohutný projev náboženského, ale také národního cítění, komunisty naprosto nečekáný a kteří se z něho snažili udělat pouhou kulturní záležitost.

Za zmínku stojí též oslava uspořádaná 8. září v Coloradu prof. dr. Petrem Esterkou, původem z Moravského Slovácka. Je v duchovní službě americké armády - s hodností plukovníka - a jak Orli vědí, je vzdělavatelem Čs. orla v exilu. Zdař Bůh!

Karel Ryba

JAK PŘÍŠLA HRDLIČKA K PÁSKU

Maria Panna v samé práci
a Ježíšek ji nechce spát.
Poklízet, vařit, zašívát si
a ještě k tomu kolíbat.

Hrdlička litá, samá legrace,
a nechce se jí mršce do práce.

Durdí se Panna: „Co se máš co smát?
Ježíška budeš kolíbat!“

Kolíbala hrdlička,
kolíbala Ježíška,
sotva zavřel očička,
ulítla mu hrdlička.

Kolíbka se zastavila, Ježíšek, ten pláče zas,
mlíko s plotny utíkalo, k obědu byl právě čas.

„Ty lajdačko, hned pojd sem,
počkej, my tě přivážem!“

Vzala Panna sametku.
„Ty, ty poběhlice,”
uvázala hrdličku
rovnou ke kolíbce.

Oběd už je uvařený a Ježíšek spinká dál,
neposeda nesměje se, pásek se jí zařezal.

„Prosím, prosím, svatá Panno, dej mi trošku zalítat,
já už budu tuze hodná, přijdu zase kolíbat!“

Ježíškovi do kasičky
cukrú, cukrú, cukrú dám,
cukrú, cukrú do hubičky,
řekni: Už se nehněvám!“

Panna v smichu klopí řasy:
„Kš! Kš! Leť si, pohane!
Za trest však na věčné časy
pásek ti už zůstane!“

